

OBSAH.

	Stránka
Arnošt Denis. Životopisný nástin	III
Předmluva	XI
Předmluva k českému překladu	XVI

KNIHA PRVNÍ.

JIRÍ Z PODĚBRAD. — KONEC DOBY HUSITSKÉ.

HLAVA PRVNÍ.

Čechy v polovici XV. století.

Úvod. — Války husitské; kompaktata. — Povaha reformy české: nejistota, dvoj-
smyslnost a zatvrzelost. Rokycana. — Záměry kurie a její úspěchy. — Ne-
bezpečnost národa. — Obnova strany podobojí. — Ptaček z Pirkšteina. —
Poděbrad; jeho povaha a první úspěchy. — Dobytí Prahy (1448) 1

HLAVA DRUHÁ.

Jiří z Poděbrad, správce zemský.

Moc Poděbradova uznána ode všech stran. — Ladislav, král Český. — Obnova
státu Českého; pokoj mravní a pokrok hmotný. — Jednání s církví. Papežové
vítězí nad opposicí, jejich naděje pyšné. Mikuláš V. Legatové papežští: Jan
Carvayal, Mikuláš z Kusy a Jan Kapistran. — Dobytí Cařihradu od Turkův. —
Aeneas Sylvius Piccolomini. — Kalixt III. 1455). — Smrt Ladislavova (1457). 29

HLAVA TŘETÍ.

Pius II. a zrušení kompaktat.

Jiří z Poděbrad, král Český: jeho smýšlení a politika. — První vyjednávání
s Piem II. — Poselství r. 1462: zrušení kompaktat. — Legat Fantinus de

Valle. Chování katolíků českých. — Spolky a plány Poděbradovy. — Antonín Marini a záměr konfederace evropské. — Poslední opatření a smrt Pia II. 50

HLAVA ČTVRTÁ.

Jednota panská a Matiaš Korvin.

Pavel II.; nové kroky stolice papežské proti Poděbradovi. — Stav země české: vědy a umění; vítězství národnosti slovanské; obnova moci královské. — Stav panský: Zdeněk ze Šternberka a jednota Zelenohorská. — Vyobcování z církve (1466). — Matiaš Korvin a zápas s Uhry. — Smrt Poděbradova (1471) i výsledky jeho panování 86

KNIHA DRUHÁ.

JAGIELOVCI.

HLAVA PRVNÍ.

Konec válek husitských.

Volba Vladislava Polského (1471); nový král. Konec války s Matiašem; smlouva Olomoucká (1479). — Obecný ráz dějin českých v XVI. století; otázky náboženské, ústavní a mezinárodní; základní příčiny úpadu Čech. Úkol moci královské. — Pokus o obnovu katolictví: znovuzřízení strany utraquistické; sněm podobojích roku 1478; biskup Santorinský; bouře Pražská (1483). — Náboženský smír Kutnohorský a konec doby husitské 119

HLAVA DRUHÁ.

Boje ústavní v Čechách za vlády Jagielovců.

Utišení sporů náboženských a převaha otázek politických. — I. Vítězství šlechty a zřízení řádův oligarchických. — Oslabení moci královské: pacta conventa, volba králů, všemocnost sněmů. — Zřízení zemské z roku 1500. — II. Páni a rytíři. — Šlechta a měšťané; smlouva Svatováclavská; úpad měst. — III. Utiskování sedláků: poroba; postavení poddaných; jejich výsady a jejich útrapy. — Nebezpečí situace způsobené vítězstvím šlechty 152

HLAVA TŘETÍ.

Bratří čeští.

Hnutí náboženské ku konci XV. století. — I. Utraquism; hluboký úpadek jeho; nedostatek kněží a zkaženost duchovenstva. Konsistoř; malomoc její.

— II. Jednota bratří českých. Vzrušení náboženské. Chiliasté a Táboři. Rokycana a kázání jeho. Posluchači Rokycanovi. Řehoř. — III. Chelčický; život jeho a učení. — IV. Bratři Kunvaldští. Jiří z Poděbrad a bratří. První pronásledování. Ústrojí církve bratrské; Matěj, první biskup její. Vzrůst její. — V. Přeměna jednoty. Amos a Menší strana. — Lukáš Pražský. Učení bratří, jejich věrouka a mravouka. — Nařízení Svatojakubské (1508). — Pokroky bratří a příčiny konečného nezdaru jejich 205

HLAVA ČTVRTÁ.

Konec dynastie Jagiłowců.

Poslední léta Vladislavova. Bezvládní. — Vítězství oligarchie. Lev z Rožmitálu. — Šlechta a města. Bartoloměj z Minsterberka. Jan Hlavsa a Pašek z Vrat. — Mravní a duševní stav země. Humanism. Zkáza university; úpad literatury. Právníci: Ctibor z Cimburka a Všehrd. — Jazyk český; nebezpečnosti ohrožující samostatnost národní; ochabnutí vlastenecké, poklesnutí politické. — Ludvík Jagiłowec (1516). Převrat státní roku 1523 a reakce roku 1524. — Bitva u Moháče a smrt Ludvíkova roku 1526. — Konec dynastie Jagiłowců; nešťastné působení jejich a nebezpečnosti situace 270

KNIHA TŘETÍ.

FERDINAND I.

HLAVA PRVNÍ.

Nastolení dynastie rakouské v Čechách.

Habsburkové. — První styky se zemí českou. — Maximilian I. a sňatky rakouské. — Strany v Čechách roku 1526; volba Ferdinanda I. — Jeho povaha i politika. Král a sněmy; sjezdy krajské a města; pád Paškův a Lvův. — Prohlášení dědičnosti trůnu. — Vojsko a finance; komora královská. — První pokus o ústřední správu rakouskou 319

HLAVA DRUHÁ.

Porážka měst.

Hus a Luther. — Reforma německá v Čechách. — Matěj poustevník a první žáci Lutherovi. Cahera. — Taktika protestantů českých. — Převrat roku 1524. — Přeměna utraquismu. Starověrci a pokrokaři. — Chování Ferdinandovo,

Mystopol. — Jednota: pokroky její. První styky s Lutherem. Lukáš. — Protestanté němečtí a Čechové. — Spolek Šmalkaldský. — Jednota měst a konfederace Pražská. — Bitva u Mühlberka. — Chování panstva; zkáza privilegií městských

360

HLAVA TŘETÍ.

Ferdinand a kacířství.

Konec panování Ferdinandova. — Politika náboženská. — Pronásledování bratří: zajetí Augustovo. — Jednota bratrská mimo království; pokrok její v Čechách zastaven. — Utraquisté; nový pokus o smír s Římem. — Pokrok reformace a obrácení Čechů k protestantismu. — Ferdinand a konciliium Tridentské. — Papež schvaluje přijímání pod obojí způsobou. Úpadek vlastního husitismu. — První probuzení katolicismu. Arcibiskup Antonín Prus z Mohelnice. Jesuité v Praze. — Smrt Ferdinandova (1564); veliké úspěchy vlády jeho.

414

KNIHA ČTVRTÁ.

POČÁTKY REAKCE KATOLICKÉ.

HLAVA PRVNÍ.

Sněm roku 1575.

Maximilian II.: jeho dětství, povaha a politika. Naděje a sklamaní evangeliků. — Strany náboženské kolem roku 1575. — Rozvoj Jednoty bratrské; vnitřní boje, dogmatické rozpaky. Augusta a Blahoslav. — Lutherani. — První pokusy o restauraci katolickou: arcibiskup Prus z Mohelnice. — Sněm roku 1575: konfesse česká. Neúplné a neplodné vítězství protestantů . . .

469

HLAVA DRUHÁ.

Předzvěsti revoluce.

Rudolf II. — Čechy v posledních letech XVI. století. — I. Konsistoř utraquistická. — Bratři, jich činnost literární: kancionaly; bible Kralická; katechismy a konfesse. Školy. Stále znatelnější sblížení s kalvinisty. Mravní vliv a příčiny slabosti. — Lutherani, veliká převaha číselná, bezvládní mravní. — Reakce katolická; jesuité. První kroky proti kacířství. Sněmy roku 1585 a 1603. — Václav Budovec z Budova. — II. Ústava: Král a sněmy. Sedláci a páni. — Stav hmotný: finance. — III. Život veřejný. — Literatura. — Samostatnost národní a cizí immigrace. — Hrozící válka občanská . . .

531

KNIHA PÁTÁ.

POVSTÁNÍ.

HLAVA PRVNÍ.

Majestat císaře Rudolfa II.

Politická situace evropská na počátku XVII. století. — Katolíci a protestanté. — Králové a stavové. Zápas nastávající: vzájemné síly obou stran; příčiny slabosti. — Habsburkové a Jindřich IV. — Rudolf, styky jeho se Španělskem. — Tragoedie rakouská; oba bratři. — Povstání Uher a Rakous proti Rudolfovi. — Žerotín; odpadnutí Moravy. — Věrnost Čechů; sněm roku 1609. — Stavové roku 1609. — Majestat. — Václav Budovec z Budova 643

HLAVA DRUHÁ.

Defenestrace Pražská.

Leopold a žoldnéři pasovští. — Pád Rudolfův. — Vláda Matiašova; moc královská a stavové; čtyři žádosti stavů. — Pokračování reakce katolické. — Volba Ferdinanda II. — Znepokojení a rozhořčení strany protestantské; její záměry a náčelníci. — Sjezd roku 1618. Přebírat státní; defenestrace . . . 680

ZÁVĚREK.

Zodpovědnost. — Evropa roku 1618: strana protestantská v Německu a v zemích Habsburských. — Vojsko české. — Finance. Roztržky politické a náboženské. Všeobecná únava. Lid selský. — Bitva na Bílé Hoře (8. listopadu 1620). Podrobení Čech. — Panství Habsburkův 719